

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL PROCEDŪRŲ PAŽEIDIMŲ VILNIAUS UNIVERSITETO
MEDICINOS FAKULTETE**

2018 m. spalio 25 d. Nr. SP-12

Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13 punkto 1 papunkčiu bei išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2018 m. birželio 4 d. gautą Pareiškėjo¹ skundą dėl galimų akademinės etikos pažeidimų Vilniaus universiteto (toliau – VU) Medicinos fakultete (toliau – MF),

n u s t a t ė:

Pareiškėjas 2018 m. birželio 4 d. Kontrolieriui pateikė skundą dėl galimų akademinės etikos pažeidimų MF: studentų diskriminavimo, netinkamo universiteto darbuotojų pareigų vykdymo, kitose mokslo ir studijų institucijose įgytų gebėjimų pripažinimo ir finansinių santykių tarp studento ir universiteto vykdymo.

Pareiškėjas skunde nurodė, kad MF studijuojamos programos dalykų dėstytojams teikė prašymus įskaityti ankstesnių studijų rezultatus, tačiau studijuojamos programos dalykų dėstytojais neatsakydavo į el. paštu pateiktus Pareiškėjo prašymus, Pareiškėjas gavo netikslią informaciją dėl prašymų patenkinimo apimties. Pareiškėjas skunde pažymėjo, kad ankstesnių studijų rezultatai buvo įskaityti tik vienoje iš kelių dalyko dalių ir kitose dalyko dalyse Pareiškėjo pasiekimai įvertinti kaip skola. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad gavo MF administracijos pranešimą dėl Pareiškėjo studijų stabdymo ir galimo nutraukimo dėl neigiamų studijų rezultatų vertinimo. Atsižvelgdamas į tai, Pareiškėjas skunde nurodė, kad tokiu būdu galimai buvo vengiama Pareiškėjui grąžinti dalį sumokėtų pinigų už studijas MF, neperskaičiuoti studijų kainos atsižvelgiant į įskaitytų ankstesnių studijų rezultatų apimtį. Pareiškėjas skunde taip pat teigia, kad studijų proceso metu studentai sulaukė rasistinio pobūdžio pasisakymų, ne lietuvių kilmės studentai buvo diskriminuojami.

Pareiškėjas 2018 m. birželio 6 d. papildė skundą ir Kontrolieriui pateikė informaciją apie MF studijuojamą studijų programą, susirašinėjimų laiškus el. paštu su Pareiškėjo studijuojamos programos dalykų dėstytojais ir MF administracija. Iš Pareiškėjo pateiktų dokumentų matyti, kad

¹ Kontrolieriaus sprendimo tekste „Pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

Pareiškėjas 2016 m. MF pradėjo Medicinos studijas, studijuodamas teikė prašymus įskaityti ankstesnių studijų rezultatus ir taip sumažinti studijų kainą. Iš Pareiškėjo pateiktų el. paštu siųstų laiškų studijuojamos programos dalykų dėstytojams matyti, kad prašymus įskaityti ankstesnių studijų rezultatus Pareiškėjas teikė dėstytojams savarankiškai, o patvirtinimą dėl ankstesnių studijų rezultatų įskaitymo dažnai gaudavo ne pirmosiomis studijų semestro savaitėmis, bet semestru įpusėjęs ir vėliau.

Pareiškėjas teiginius apie laiko trukmę, siekiant ankstesnių studijų rezultatų įskaitymo, patvirtino pateikdamas susirašinėjimo laiškus el. paštu su MF koordinatoriumi:

1) 2018 m. vasario 8 d. – kovo 15 d. el. paštu siųstus laiškus, iš kurių matyti, kad MF koordinatorius 2018 m. vasario 27 d. kreipėsi į Pareiškėją pranešdamas, kad Pareiškėjo studijų skolos viršija 15 kreditų ir Pareiškėjo studijų sutartis su VU gali būti nutraukta. Pareiškėjas 2018 m. vasario 27 d. MF koordinatoriui nurodė, kad laukia studijuojamų dalykų dėstytojų atsakymų dėl ankstesnių studijų rezultatų įskaitymo. MF koordinatorius 2018 m. vasario 27 d. kreipėsi į Pareiškėją prašydamas patvirtinti, kad Pareiškėjas vis dar laukia, kol praėjusio studijų semestro metu studijuotų dalykų dėstytojai įskaitys ankstesnių studijų rezultatus;

2) 2018 m. balandžio 25–26 d. el. paštu siųstus laiškus, iš kurių matyti, kad Pareiškėjas 2018 m. balandžio 25 d. MF koordinatoriui siuntė laišką pranešdamas apie du studijų dalykus, kuriuose įskaityti ankstesnių studijų rezultatai, o 2018 m. balandžio 26 d. MF koordinatorius Pareiškėjui pranešė, kad, siekiant sumažinti studijų kainą semestru įpusėjęs, reikia gauti dalyko dėstytojo patvirtinimą, kuris nurodytų, kad Pareiškėjas nelankė dalyko paskaitų.

Pareiškėjas 2018 m. birželio 24 d. Kontrolieriui pateikė lentelę, kurioje nurodė kreipimosi į Medicinos studijų programos dalykų dėstytojus, ankstesnių studijų rezultatų įskaitymo ir įvedimo į universiteto informacinę sistemą datas. Pareiškėjas lentelėje nurodė, kad teikė prašymus 14 dalykų dėstytojams įskaityti ankstesnių studijų rezultatus. 9 iš 14 kartų informacija apie ankstesnių studijų rezultatų įskaitymą buvo įvesta į VU duomenų bazę kitą studijų semestrą, nei Pareiškėjas teikė prašymus studijų plane numatytų dalykų dėstytojams.

Kontrolierius 2018 m. birželio 15 d. raštu Nr. S-138 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į MF, pranešdamas apie gautą skundą ir prašydamas pateikti informaciją apie Pareiškėjo studijas, studijų pasiekimus, studijuotų dalykų įvertinimą ir ankstesnių studijų rezultatų įskaitymą, taip pat informaciją apie finansinius santykius tarp Pareiškėjo ir universiteto, ir nurodyti, ar MF buvo priimta sprendimų stabdyti Pareiškėjo studijas.

MF 2018 m. birželio 20 d. raštu Nr. (1.6) 150000-S-326 „Dėl informacijos pateikimo“ pateikė informaciją apie Pareiškėjo studijas ir studijų pasiekimus, ankstesnių studijų rezultatų įskaitymą ir Medicinos fakulteto dekaną įsakymus dėl mokymų už studijas sumažinimą. Iš pateiktų dokumentų matyti, kad Pareiškėjas 2016 m. pradėjo Medicinos studijas MF ir teikė prašymus įskaityti ankstesnių studijų rezultatus. 2018 m. birželio 19 d. pažymoje apie studijų rezultatus Nr. 173572 nurodyta, kad ankstesnių Pareiškėjo studijų rezultatai įskaityti vertinant 15 studijų dalykų per pirmuosius du Pareiškėjo studijų MF metus. 8 iš 15 dalykų įvertinimai į duomenų sistemą buvo įvesti 2018 m., t. y. Pareiškėjui studijuojant ketvirtame semestru. Atsižvelgiant į įskaitytų rezultatų apimtį, Pareiškėjui taikoma studijų kaina MF dekaną įsakymais buvo sumažinta keturis kartus:

1) 2016 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 150000-SAK-107 „Dėl studijų įmokos sumažinimo“;

2) 2017 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. Nr. 150000-SAK-29 „Dėl studijų įmokos sumažinimo“;

- 3) 2018 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 150000-SAK-5513 „Dėl studijų įmokos sumažinimo“;
- 4) 2018 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 150000-SAK-5514 „Dėl studijų įmokos sumažinimo“.

Kontrolierius 2018 m. birželio 25 d. raštu Nr. S-152 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į MF, prašydamas pateikti informaciją apie Pareiškėjo studijų rezultatus, nurodant rezultatų įvedimo į duomenų sistemą datas, teisės aktų, kurie reglamentuoja ankstesnių studijų rezultatų įskaitymą bei finansinius santykius tarp universiteto ir studento, kopijas.

MF 2018 m. liepos 4 d. raštu Nr. (1.6) 150000-S-342 „Dėl informacijos pateikimo“ nurodė, kad Pareiškėjas studijavo kitame universitete ir „tie dalykai, kurie pagal studijų turinį atitiko [MF] Medicinos studijų programos plane numatytus dalykus, buvo įskaityti. Įskaičius dalyką studentas gali prašyti sumažinti studijų įmoką. Įmokos mažinimas apskaičiuojamas pagal sumažintų kreditų skaičių <...>. Sprendimų šalinti ar stabdyti [Pareiškėjo] studijas nebuvo. Po 3-čio semestro [Pareiškėjui] turint daugiau negu 15 ECTS kreditų skolų [Pareiškėjas] buvo informuot[as], kad bus šalinam[as] <...>. Tačiau fakultetui pasiūlius ir [Pareiškėjui] pateikus reikiamus dokumentus, buvo atliktas dalykų įskaitymas. Po įskaitymo neišlaikytų dalykų suma nebeviršijo 15 ECTS kreditų ir [Pareiškėjas] galėjo tęsti studijas.“

Iš MF pateiktos informacijos apie Pareiškėjo studijų rezultatus matyti, kad per 4 Pareiškėjo studijų semestrus buvo įskaityti 15 anksčiau studijuotų dalykų rezultatai. 4 iš 15 įskaitytų dalykų įvertinimai į duomenų sistemą buvo įvesti tą patį semestrą, kurį buvo numatytas studijų dalykas. 11 iš 15 įskaitytų studijų dalykų įvertinimai į duomenų sistemą buvo įvesti vėlesnių semestrų metu, nei buvo numatytas studijų dalykas. 2018 m. ketvirto Pareiškėjo studijų semestro metu buvo įskaityti 3 ketvirto semestro studijų dalykai ir į duomenų sistemą įvesti 5 praėjusiuose semestruose numatytų studijų dalykų įvertinimai.

MF 2018 m. liepos 4 d. raštu taip pat pateikė Studijų rezultatų įskaitymo Vilniaus universitete tvarkos (toliau – VU Tvarka) ir Vilniaus universiteto įmokų už studijas mokėjimo, grąžinimo ir išieškojimo tvarkos aprašo (toliau – VU Aprašas) kopijas.

Kontrolierius 2018 m. liepos 17 d. raštu Nr. S-165 „Dėl papildomos informacijos pateikimo“ kreipėsi į MF ir pranešė, kad, atsižvelgiant į 2018 m. liepos 11 d. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo redakcijos 17 straipsnio 1 dalies pakeitimus, kurie nustato, kad Kontrolierius yra „valstybės pareigūnas, nagrinėjantis skundus, pranešimus ir savo iniciatyva atliekantis tyrimus dėl galimų akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų <...>“, savo iniciatyva pradėjo tyrimą dėl galimų procedūrų pažeidimų MF. 2018 m. liepos 17 d. raštu Kontrolierius taip pat prašė MF paaiškinti koordinatorių vaidmenį, studentams siekiant ankstesnių studijų rezultato įskaitymo, ir nurodyti, ar MF buvo gauta studentų pranešimų apie diskriminuojantį MF personalo elgesį ir rasistinius pasisakymus studijų proceso metu.

MF darbuotojai 2018 m. liepos 30 d. atvyko į susitikimą Tarnyboje ir nurodė, kad MF administracijai yra žinoma apie studentų teiginius dėl galimai diskriminuojančio MF personalo elgesio ir rasistinių pasisakymų studijų proceso metu. MF darbuotojai pažymėjo, kad studentai buvo kviečiami patikslinti jiems žinomas aplinkybes dėl galimai diskriminuojančio MF personalo elgesio ir rasistinių pasisakymų, tačiau MF administracija patikslintų pranešimų nebuvo gavusi. MF darbuotojai pažymėjo, kad buvo kreiptasi į MF personalą siekiant užkirsti diskriminuojančio elgesio ir rasistinių pasisakymų galimybes. Susitikime MF darbuotojai taip pat pažymėjo, kad Pareiškėjo

studijos nebuvo sustabdytos dėl skolų, ir nurodė, kad skolų turėjimas studentui nedraudžia tęsti studijų, tačiau MF Pareiškėjui siūlė stabdyti studijas tam, kad Pareiškėjas susitvarkytų skolas taip nesutrikdant studijų proceso. Atsižvelgiant į tai, kad, Pareiškėjui baigus trečią studijų semestrą, studijų sutartis nebuvo nutraukta ir Pareiškėjo studijos nebuvo sustabdytos, studijų sutartis Pareiškėją įpareigojo tęsti studijų procesą. Aptardami studentų galimybes teikti prašymus įskaityti ankstesnių studijų rezultatus MF darbuotojai nurodė, kad studentai gali teikti prašymus bet kuriuo studijų proceso metu. VU Tvarka numato, kad studentas, norintis įskaityti ankstesnių studijų rezultatus, turi pateikti prašymą VU kamieninio akademinio padalinio koordinatoriui ir jo pagrįstumą įvertinti leidžiančius dokumentus, ir, jeigu prašymas atitinka numatytus formaliuosius reikalavimus, koordinatorius kreipiasi į studijų programos kuratorius, kurie vertina, ar ankstesnių studijų rezultatai gali būti įskaityti. MF darbuotojai susitikime taip pat nurodė, kad MF administracijai buvo žinoma, kad VU Tvarkos nebuvo laikytasi, ir studentai patys savarankiškai kreipdavosi į studijuojamų dalykų dėstytojus, prašydami įskaityti ankstesnių studijų rezultatus.

Kontrolierius 2018 m. rugpjūčio 7 d. raštu Nr. S-188 „Dėl papildomos informacijos pateikimo“ kreipėsi į MF prašydamas pateikti VU Studijų nuostatus.

MF 2018 m. rugpjūčio 14 d. raštu Nr. (1.6) 150000-S-385 „Dėl informacijos pateikimo“ pateikė VU Studijų nuostatus (toliau – VU Nuostatai).

Dėl galimai rasistinio pobūdžio pasisakymų, ne lietuvių kilmės studentų diskriminavimo studijų proceso metu

Pareiškėjas Kontrolieriui pateiktame skunde nurodė, kad studijų proceso metu studentai sulaukė rasistinio pobūdžio pasisakymų, ne lietuvių kilmės studentai buvo diskriminuojami.

Iš MF darbuotojų 2018 m. liepos 30 d. susitikime, vykusiam Tarnyboje, pateiktos informacijos nustatyta, kad MF administracijai buvo žinoma apie studentų teiginius dėl galimai diskriminuojančio MF personalo elgesio ir rasistinių pasisakymų studijų proceso metu. MF darbuotojai susitikime pažymėjo, kad studentai buvo kviečiami patikslinti jiems žinomas aplinkybes dėl galimai diskriminuojančio MF personalo elgesio ir rasistinių pasisakymų, tačiau MF administracija patikslintų pranešimų nebuvo gavusi. MF darbuotojai taip pat pažymėjo, kad buvo kreiptasi į MF personalą siekiant užkirsti diskriminuojančio elgesio ir rasistinių pasisakymų galimybes.

Atsižvelgiant į tai, kad duomenų konstatuoti akademinės etikos pažeidimų, susijusių su galimai rasistiniais pasisakymais ir diskriminuojančiu elgesiu studijų proceso metu nepakanka, šioje dalyje tyrimas nutraukiamas.

Dėl studijų rezultatų įskaitymo

VU Nuostatuose nustatyta, kad „5.5.1. Pagrindinė galutinio dalyko <...> studijų pasiekimų vertinimo forma [VU] yra egzaminas <...>. 5.5.6. Neišlaikytą egzaminą <...> studentas gali vieną kartą perlaikyti <...>. 5.6.1. Skola – po <...> pasiekimų vertinimo perlaikymo pasiektas žemesnis nei slenkstinis studijų pasiekimų lygmuo <...>. 5.6.3. Pasibaigus galutinio studijų pasiekimų vertinimo perlaikymo terminui ne daugiau kaip 15 kreditų apimties skolų <...> turintis studentas, norintis tęsti studijas, turi [prašyti] leisti pakartoti atitinkamų dalykų <...> studijas arba perlaikyti dalyką <...> eksternu po savarankiško kartojimo ir tęsti studijų programos vykdymą <...>. 5.6.6. Daugiau kaip 15 kreditų apimties skolų <...> turintis studentas yra šalinamas iš [VU] už nepažangumą.“

VU Tvarkoje nustatyta, kad „8. Asmuo, pageidaujantis, kad būtų įskaityti studijų rezultatai, koordinatoriui pateikia [prašymą įskaityti ankstesnių studijų rezultatus ir dokumentus, kurie leistų įvertinti anksčiau studijuotų dalykų panašumą į pagal studijų planą numatytus dalykus]. 9. Koordinatorius, gavęs visus dokumentus, įvertina studijų formaliuosius reikalavimus, numatytus [VU Tvarkoje]. Jeigu dėl studijų rezultatų įskaitymo kreipiasi asmuo, studijavęs užsienio aukštojoje mokykloje – koordinatorius dėl studijų formaliųjų reikalavimų įvertinimo kreipiasi į Studijų kokybės vertinimo centrą, kuris (su)teikia reikiamą informaciją. 10. Jeigu pareiškėjo dokumentai atitinka numatytus formaliuosius reikalavimus, koordinatorius visus asmens dokumentus teikia studijų programos, dėl kurios kreipiasi pareiškėjas, komiteto pirmininkui – programos kuratoriui. 11. Programos kuratorius įvertina studijų rezultatų studijuojamos arba planuojamos studijuoti programos dalykinių reikalavimų atitikimą, atsižvelgdamas į [VU Tvarkoje] nustatytus kriterijus ir teikia koordinatoriui siūlymą dėl dalykų įvertinimo. Prireikus konsultuojasi su dalyko dėstytoju arba kviečia studijų programos komitetą. 12. Sprendimas dėl studijų rezultatų įskaitymo įforminamas studijų rezultatų įskaitymo kortele <...>. 13. Jei asmuo nesutinka su sprendimu dėl rezultatų įskaitymo, gali per 10 darbo dienų numatyta tvarka pateikti apeliaciją padalinio apeliacinei komisijai. 14. Jei asmuo nesutinka su dalykų įskaitymu atnaujinant studijas, gali pateikti skundą dekanui (padalinio vadovui) <...>.“

VU Aprašo 39¹ dalyje nustatyta, kad „studentui studijų įmoka koreguojama studijuojant mažiau kreditų nei numatyta studijų plane, studijuojant pagal individualų studijų planą, nepasinaudojus sutartimi įtvirtinta teise gauti mokymosi paslaugas, studentą perkėlus į valstybės finansuojamą studijų vietą ir kitais kamieninio akademinio padalinio tarybos nustatytais atvejais.“

Atsižvelgiant į tai, kad:

1) VU studijų rezultatų įskaitymo tvarkoje numatyta, kad studentai prašymus įskaityti ankstesnių studijų rezultatus teikia kamieninio akademinio padalinio koordinatoriui, o koordinatorius koordinuoja ankstesnių rezultatų įskaitymo procedūrą,

2) Pareiškėjas nuo 2016 m. studijavo MF ir savarankiškai teikė prašymus pagal Medicinos studijų programą numatytų dalykų dėstytojams įskaityti ankstesnių studijų rezultatus,

3) per keturis Pareiškėjo studijų semestrus MF buvo įskaityti 15 anksčiau studijuotų dalykų rezultatai, 11 iš 15 įskaitytų studijų dalykų įvertinimai į duomenų sistemą buvo įvesti vėlesnių semestrų metu nei buvo numatytas studijų dalykas, o MF koordinatorius nekoordinavo Pareiškėjo studijų rezultatų įskaitymo procedūros,

4) tyrimo metu surinkti dokumentai ir 2018 m. liepos 30 d. susitikime, vykusiame Tarnyboje, pateikti MF darbuotojų paaiškinimai patvirtina, kad MF susiformavo ydinga praktika, neatitinkanti VU nustatytos studijų rezultatų įskaitymo procedūros,

konstatuotina, kad MF pažeidė Studijų rezultatų įskaitymo Vilniaus universitete tvarkos 9 ir 10 punktus.

MF studijų rezultatų įskaitymo praktika pažeidė VU Tvarkos nustatytą studijų rezultatų įskaitymo procedūrą, todėl:

- 1) Pareiškėjo studijų rezultatų įskaitymas užtruko nepagrįstai ilgą laiką,
- 2) Pareiškėjas neturėjo galimybių naudotis VU Tvarkos 13 ir 14 dalyse įtvirtinta teise teikti apeliacijas ir skųsti su studijų rezultatų įskaitymu susijusius MF sprendimus,

3) MF negalėjo iš anksto Pareiškėjui koreguoti studijų įmokos, vadovaujantis VU Aprašo 39¹ dalimi,

4) MF buvo sukuriama galimybė studijų proceso metu nepagrįstai neigiamai vertinti Pareiškėjo studijų rezultatus ir taikyti sankcijas, vadovaujantis VU Nuostatų 5.6.6 dalimi.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pažymėtina, kad MF studijų rezultatų įskaitymo praktika yra nesuderinama su Mokslo ir studijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtintu akademinės etikos principu, kuris apibrėžtas 4 straipsnio 2 dalyje, ta dalimi, kurioje nustatyta, kad akademinė etika – visuma visuotinai pripažintų vertybių, užtikrinančių mokslo ir studijų proceso skaidrumą, sąžiningumą, teisingumą, šiame procese dalyvaujančių asmenų atsakingumą, pasitikėjimą, pagarbą.

Kontrolierius, išanalizavęs ir įvertinęs pateiktą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 1 punktu,

n u s p r e n d ė:

Informuoti Pareiškėją, Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, Vilniaus universitetą, Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministeriją apie nustatytus procedūrų pažeidimus Vilniaus universiteto Medicinos fakultete.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, laikinai einanti
Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus pareigas

Edita Žiobienė